

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6i'a, candu concedu ajuto'riele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/2, 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu seu 3 galbini mon. sunat6ria.

Brasiovu 20/8 Maiu 1868.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

MONARCHIA AUSTRIACA

Transilvania.

Episcopia greco-catolica maghiara.

Sciti ca comedi'a jucata in 16 Aprile a. c. la Hajdu Dorogu ca in numele celor 85 comune, inregistrata si de noi in Nr. 31 incepe a se lua in seriosu? Lasamu ca in siedintiele dietali dintre 6 si 9 Maiu unii oratori se folosira de ocaziune spre a o populariza, dara apoi „Hazánk“ organulu partiei ddloru Ghiczy si fratii Tisza, carii isi pastr6za celu mai deap'rope dreptu de succesiune la ministeriu, isi deschise col6nele sale la o agitaciune formala in fav6rea unei episcopii de ritulu resarit6nu greco-catolicu cu limb'a maghiara. Dn. Eugenu Szab6 isi lu6 ostent6la de a filosofa, teologiza si politisa asupra acelei episcopii: pe patru semicol6ne dese. Pre candu curgea desbaterile dietali asupra trebilo u bisericeii greco-resaritene, dn. Szab6 apucase a scrie si a tramite articulu seu la „Hazánk“, 6ra d6ca mai astept6 elu inca numai 4—5 zile, ideile sale nu era se 6sa in publicu atatu de confuse precum se vedu acelea in „H.“ Nr. 101.

Asia inse dn. Szab6 o a pat6tu ca cutare fetioru din anecdota. „Parinte, me rogu se me cununi, ca eu sunt gat'a cu t6te, lipsesce numai o6 se se invoiesca si fetiti'a, pe care mi am pusu ochii“. Se infintiamu in comitatele Sarmaru, Saboleiu, Haiducime, Maramurasu etc. o episcopia maghiara, ca noi suntemu gat'a, numai pap'a se vrea si statulu se o inestrece si pe ac6sta cu vreo 30—40 mii fiorini pe fiacare anu; totu odata se mai numere inca si vreo 50—60 mii pentru traducerea si tiparirea in limb'a maghiara a tuturor cartiloru bisericesci de ritulu resarit6nu, adica Minologionu in 12 tomuri, Evangeliile, Liturgi'a, Breviarulu, Apostolarulu, Catavasariulu, Molitveniculu, Strastinulu, Pentecostariulu, Cazaniile, Pravil'a etc. etc., pentru ca se le avemu gat'a pre candu limb'a maghiara se va introduce si la ceilalti catolici si la toti ortodocsii si pravoslavnicii din tierile cor6nei santului Stefano.

Ce pecatu ca comitele Crivelli ambasadorulu austro-ungurescu la Rom'a muri dennadi lovitu de guta, ca d6ca mai traia, catolicu prea zelosu cum 6r6, celu multu intr'o luna de zile 6r6 se implinesca, cea mai ferbinte dorintia a fratiloru Tisza: Unificarea Ungariei, Transilvaniei si a Croatiei prin o singura limba bisericesca, adica cea maghiara. Apoi inoatu pentru fonduri si alte spese, este o mare absurditate a le si mai memora. Pre la noi bogati cum suntemu, banii se facu din t6te trentiele si petecutiile; trentie se fia, banii se voru face. Apoi ce? Au nu se arata unu prisosu stralucitu in bugetulu noulu statu? Si au nu de chiarara si mai de curendu t6te cetatile, orasiile, satele si catunele, pana si cersitorii, cumca ei toti entusiasmati, de sublim'a si mantuit6rea ideea a dualismulu voiescu a plati cu t6ta bucuri'a 20 si 25 la suta fiacare din venitul6 seu? Prin urmare nici vorba, banii voru prisosi, inoatu se se p6ta infintia pentru fiacare comitatu cate o episcopia maghiara alt'a deocamdata incepundu cu un'a greco-catolica, apoi mai tardioru infintiandu, si in fav6rea si spre mantuirea suflet6sca a maghiariloru de legea greco-resarit6na ortodocsa din tienuturile dintre Tis'a si Murasu.

Se nu luati lucrulu de gluma, pentruca la noi t6te se potu. Ne aduemu aminte, ca in primaver'a anului 1849 ddni comandanti si rebeliloru Kossuthiani apucasera cu sil'a prennulu din protopopii brasioveni, parinte la siepte copii, pentruca se'lu denum6sca de episcopu ei

se'lu tramitia la — Bucuresci spre a se hirotoni. Bunulu betranu scap6 deocamdata cu mare nevoia din ghiarale celoru carii vrea se'lu fericesca, apoi atete mai multu pitulatu de frio'a on6rei si a rangului, ce era se'i incaroe pe cerbice. Ce mai scii, nu cumva reverenti'a sa par. protopopu Szab6 inca este amerintiatu in susu numitele tienuturi cu asemenea charu. —

— „Albin'a“ Nr. 37 din 13 Maiu a. c. intr'unu articlu sub cifr'a (a) titulatu „Faciari'a maghiara“ pre langa ce este f6rte ne'ndealtata cu purtarile deputatoru maghiari si serbi date pe facia in dilele dintre 6—9 Maiu, apoi in fine adange: „In scurtu, este prea anevoia a spune, d6ca prin legea o6 se prim6 in cas'a reprezentatoru — amu castigatu ori amu perdutu mai multu?! — Ce credemu si putemu spune cu securitate este, ca va depinde multu dela loialitatea si liberalismulu ministeriulu intru ececutearea ei.“

Ce felu? adica un'a dosa de cesaro-papismu parlamentariu? Adica ministeriulu va avea se ececuteze acea lege? Acuma dara pricepemu abia, cum de regimulu si parlamentulu isi vindic6 dreptulu de a fiosa pana si numerulu membriloru din care se voru compune asia numitele „congrese natiunali“, cari voru avea a se ocupa cu regularea trebiloru eclesiastice, scolastice si fundationali, cu care pe airea se ocupa asia numitele „sin6de bisericesci.“ Un'a amu mai dor6 se scimu: Candu unu altu parlamentu esitu din alte alegeri iar plesni prin capu seu mai bine capete, ca acea lege din Maiu 1868 se o supuna la reviziune si atunci se vrea a imulti seu a micisore numerulu membriloru cutarui congresu, ar putea elu face ac6sta? De ce nu? Ca in timpulu Aprobatoru si alu Compilatatoru inca s'a pututu, in an. 1848 inca, si in Rusi'a este totu asia, pentruca santulu sinodu este organizatu prin potestatea statulu mirenescu, 6ra comisiariulu reprezentante alu imperatulu siede in sinodu alatur6 cu mitropolitulu, are si veto in t6te lucrurile santului sinodu, pe care ilu enunoiu nu in numele lui Isusu Christosu, ci in numele Maiestatei Sale cesaro-papalu alu tuturor Rusiloru. —

Biseric'a libera in statu liberu! Dela an. 1780 adica de 88 de ani se propaga ac6sta doctrina din timpulu in timpulu monarchi'a austriaca; aceasi inse totu de atatea ori este persecutata si innadusita de catra unele partite sub cele mai diferite forme. —

→ Caus'a jidoviloru devine pre di ce merge totu mai complicata, inse nu numai in Moldov'a, ci si in Ungari'a, unde diet'a decret6 emanciparea loru totala. Asia, diet'a, i emancip6, poporulu inse in viet'i practica nu vrea se scie multu de acea emancipare, pentruca nici jidovii nu voru se scie de crutiarea mai alesu a poporulu tieranu. Intr'aceea si jidovii dela orasie vinu in conflicte f6rte dese cu un'a parte a locuitoriloru, din care cauza si ambla adesea batuti. Din t6te inse ecesemplulu ce se dete in dilele treoute de catra adunarea reprezentativa a comitatulu Ungh, bate mai tare la ochi. In acelu comitatu se decise, ca toti jidovii oati s'au asiediatu dela an. 1840 ino6ce pe teritoriulu lui, se fia dati preste hotaru. Nu credemu ca acea mesura drastica se se p6ta si efectua, pentruca jidovii voru scie se'i cumpere domjciulu loru ca si pe airea; credemu inse, ca din caus'a persecutiiloru jidovesci din Ungari'a nici unu consulu si nici unu ambasadoru de ai puteriloru europene nu'i va lua ostent6la, nici ca se proteste, nici ca se c6ra audientie colective, precum u'au protestatu mai antierti, pre candu jidovii era batuti, depredati si omoriti in Boemi'a, in

Segedinu, in M. Osiorheiu si pe airea si precum nu protesta nimeni in dilele, in care pe la colegiurile electorali din Ungari'a se om6ra cate 5—6 romani nearmati Dreptulu internationalu auctoris6za pre diplomati numai in Romani'a ca se apere pre totu felulu de jidovi, fia pamenteni fia straini, polecesci, rasesci, austriaci, turcesci, fia orice adunaturi si orice vagabundi, pericliteze prosperitatea tierii si chiaru eesistenti'a ei in orice mesura, pentruca tooma in ac6sta se recun6sca celu mai mare meritu alu loru, ca adica dupa expresiunea cui va: „Obraznici'a daco roman6sca se fia re'nfrenata si paralisata prin obraznici'a jidov6sca. Vreti voi Dacoromani'a: Noi vrem Dacojidovi'a“...

De altmintrea vedi ce scrie despre trebile jidovesci din Romani'a Kossuthianulu „Magyar Ujs6g“ din 14 Maiu intr'o corespondentia din Vien'a, pentruca se affi adeveru chiaru dintr'unu condeiu maghiaru si se cunoeci ca t6te cate se publica in celalalte foi asupra barbariei gubernulu moldavoromaniloru, sunt neadeveruri gr6se. D6ca diplomatiei ii pasa asia multu inca si de vagabundi, pentru ce nu se re'noescu tractatele de cartelu cu statulu romanescu, pentru ce se tiragan6za acea afacere diplomatica de patru ani intregi? De s'ar fi facutu ac6sta mai de multu, atunci ddloru Fetu, Carpu et Comp. inca nu le-aru fi remasu atatea preteste, pentru ca se se blameze pre sinesi in ochii Europei intr'unu modu atatu de ticalosu, precum au facut'o ei ac6sta prin cunoscutulu loru proiectu de lege, anume Carpu prin a sa interelatiune pismatoretia si totuodata nepatriotica si tradatoria. —

Petitiunea natiunala a tiganiloru.

Stati si ascultati t6te pop6rale pamentulu! Vaivodii mari si vaivodii mici ai cinstitului neamu tiganescu s'au adunatu impreuna si sfatuinduse au subscrisu (sic) o petitiune deocamdata numai in numele cinstitoru concetatienu tighani din Clusiu adresata catra ministeriu. Obiectulu acelei petitiuni este, ca pentru tinerimea tigan6sca plina de sperant6 mari, se se fundeze si deschida in Clusiu un'a sc6la reala, in care se se p6ta pregati pentru totu felulu de profesiuni. Temeiurile prea modeste cerere a vaivodiloru sunt cam acestea: Dopa marturisirea lui Erodotu (sic!), alui Anonimus Belae regis notarius, alui Pray, Matusik si a altoru mai multi scriitori (sic!), neamulu tiganescu a fostu servitoriu creditiosu alu maghiariloru incepundu tooma dela venirea acestora din Asi'a; ca-ce adica neamulu tiganescu a fostu inarcinatu a destinde costurile natiunei tabaritorie sub ceriulu liberu, acestu neamu faurea pentru maghiari sagetile, de a caroru pl6ia ducele Z6l6n o a tulitu la fuga, elu soff6 in clarinetu pre campulu de lupta etc. etc.; prin urmare d6ca maghiarii au subjugatu ac6sta ti6ra, acestu Canaanu, in care curge lapte si miere, apoi meritu in parte mare este alu tiganiloru. Mai adauga vaivodii petitionari, cumca dopa ce maghiarii iubescu music'a, le lipsesou inse notele, tighanii in cursu de mii de ani au servitu de note vii pentru maghiari. Pentru acesta si alte merite mari (de ecs. aurari'a, lingurari'a, caldarari'a, monetari'a, ciurari'a, pamaturari'a, frenghieri'a, spunerea de norocu etc. etc.) regele Sigismundu si alti regi au daruitu pe neamulu tiganescu cu multe privilegia. Deci ei inca odata se r6ga pentru infintuirea unei sc6le reale.

Ministeriulu a tramisu petitiunea tigan6sca la comunitatea centumvirala din Clusiu spre informatiune, 6ra de aci s'a datu la comitetulu localu inarcinatu cu afacerile scolastice. Acelu comitetu dupa dispute lungi se invo6sca in opiniunea, ca dupace in sc6lele din Clusiu p6te

invetia ori si cine fara diferentia de confesiune si nationalitate, se invetie si copiii tiganilor totu in acelea; era ou scol'a reala se mai astepte cu atatu mai virtosu, ca in Clusiu inca nici pentru altii nu ecisista nici unu feliu de scol'a reala (precum nu ecisista in tota Transilvania afara de Sibiu si Brasiovu).

Foi'a oficiosa „Unio“ Nr. 56 reflecteaza la acea preaplecata rugamente tiganesca cumoa: éoa, de ceea ce s'au temutu cu totu dreptulu gubernulu, diet'a, partit'a din drept'a si partit'a din steng'a, s'a si intemp'atu, adica, la sgomotolu generalu de separatismu nationalu s'a de-steptatu si — tiganime a, incatu ea isi pre-tinde partea sa.

Ceea ce nu aflamu nici din „Unio“ nici din alte foi este, ca in care limba a fostu scrisa petitiunea tiganilor, cum si ca in ce limba vreu ei se li se propuna sciintiele in scol'a reala; era deca cumva ceru si tiganii limb'a loru nationala tiganesca, care dialectu l'au destinatu ei spre acelu scopu maretiu, pentruca scimu bine, cumca neamulu tiganescu inca are mai multe dia-lecte si inca forte diferitorie unele de altele; séu ca dora ei aru fi aplecati a introduce vreunulu din dialectele asiatiche mai bogate. Totu asemenea ne lipsescu date despre literatur'a tiganesca si mai anume despre terminii tehnici, carii se aplica la profesiunile ecser-citate de ei. Ar' mai fi de doritu, cá privile-giale regesci citate de cinstirii vaivodi mari si mici in favorea neamulu tiganescu se se pu-blice intregi, pentruca se póte intempla usioru, cá alti vaivodi din alte cetati si tienuturi inca se céra infintiare de scol'e si alte institute umanitarie, si aru fi bine cá in asemenea casuri se ne scimu intocmi cu totii. Nu cumva tiganii au avutu in timpurile vechi pe acestu pamentu teri-toriu propriu, comitate, scaune, vaivodate auto-nome si regimente tiganesci? Avum se vedemu pe istoriografii nostrii, cum au se puna capulu in pamentu dinaintea documentelor tiganesci. —

Brasiovu 6 Maiu. Din oas'a timpului ploiosu se amana pe adi serbarea aniversarei nationale de 3/15 Maiu, diu'a cea mai stralu-cita si mai memorabila in sirulu vietiei natiei romane din Ardélu, pentruca ea in diu'a acasta inainte cu 20 ani sosise la culmea nationiloru matore, care singure -si tiesu si -si dietéza sór-tea; pentruca ea s'a proclamatu pe sine in fa-cio'a Europei cu juramentulu celu solenelu, ce léga pe totu sufletulu romanu si'lu va legá pana candu va via' nationea, de natione politica coegale, se prochiamá in punctulu I alu proto-lulu celui de 16 puncte, care suntu credeulu romaniloru, pe principale libertatii, egalitatiei si fratietatii, ca pretinde independintia sa nationala in respectu politica, cá natione cu limb'a sa recunoscuta si oficiala, ér' nu mai multu cá li-pitura etc. Acésta di, care se serbeza cu pie-tate si cu deplina resemnatione de extra toti romanii, s'a serbatu aici intr'una cu mai'ulu junimeii studiöse romane din locu cu tota insu-fletirea si caldur'a de romanu. De demanétia supu volvaitulu flumelorlu nationale scolare cu mucica si intonarea imnului nationalu vreu 600 de tincime studiösa cu corpulu profesoralu in frunte insocita de poporu de tota plas'csira la indatinatulu locu de esourgere anualu in ste-gerislu, unde intre ouventari, jocuri si cantari nationale petrecura tota diu'a favorati de celu mai placutu timpu. Aerulu in care se adapá o massa forte mare de poporu serviea de docu-mentu vrecarii privitoriu, ca romanulu are con-sciiintia de sene si de demnitatea sa nationala si elu nu'si va mai plecá capulu niciodata sub jugulu barbaru, care s'ar inceroá a'i detrage catu de puoinu din integritatea demnitatiei sale nationale, pentru a oarei sustienere in neviola-bilitatea sa, cu 20 de ani inainte de acésta a pusu jurmantulu solemnulu pre campulu liber-tatii. Cine se stiméza pre sene, -si apera drep-turile si demnitatea ca nationala mai pre senu de ori ce sacrificia, acela va fi pretinutu si sti-matu chiaru si in castrele dusmanului cá atare. — Era' incantatoriu a audi imnele si cantecele nationale produse de extra junimea studiösa cu ecscatitate si cu predilectiune plina de entu-siasmu pana séa, pe lunga una solida portare si in jocuri si in conversatiuni. —

Teatrulu romanu. In sér'a trecuta din 5 Maiu produse societatea dramatica romana a domnului Michale Pascali, conformu anun-ciiului precesu, dram'a in 5 acte intitulata „Or-bulu si nebun'a“ intre ap'ausele unui pu-

blion forte numerosu. Ecscatitatea, cu care s'au reprodusu deosebitele role au trebuitu se incatte pre verce privitoriu. Nimicu n'au lipaitu din ceea ce pretinde artea dramatica. Cu deosebire d. Pascali dimpreuna cu m. M. Pascali si au personificatu rolele respective cu stat'a maiestria, incatu dupa judecat'a nóstra potu rivalisá cu actorii scenelorlu celor mai principale ale Eu-ropei. Eramu incantati de frumsetia sonoritatei limbéi romane din vocea delicata si pronuncia-tiunea cea curgátoria si maiestatica a domniloru actori, proprietatea limbéi acesteii divine, care in aceste calitati arunca manusia la ori care alta limba, nu numai in poesii lirica si erotica, ci si in imperiulu Thaliei romanesci. Santemu convinsi, ca ori cine ar' lua la recensiuone catu de stricta ecscutarea acesteii drame, in ceea ce privesece art'a producerii ei, nu va poté intru nimicu slabi din sentintia nóstra de senu. Era dorintiele publiculu nostru, cu tóte ca ele se adapa cu deosebire intru a vedé representatiuni, cu actiuni si cante nationale, ele totusi diu punctu-lu artei si alu representarii limbéi si a cure-tiunii ei e mai multu decatu satisfacuta. — Ce dauna, ca acésta oficina a culturai limbéi si a animei, scen'a romana, inca nu s'a potutu in-coiba cu permanentia in sinulu romanimeii din Transilvania, Ungari'a si Bucoviu'a, candu ea e midiloculu celu mai incantatoriu dea reinnoisi a perpetua simpatiele suveniriloru inalte si na-tionali. — Maghiarii au vreu 25 de societati teatrale imprastiate prin tota Ungari'a si Tran-silvani'a si inca cu misiunea pronunziata de a flata catu se póte mai multu entusiasmulu loru nationalu. Acésta e caus'a cea mai principale, ca una turma de alti natii -si lapeda numele, -si renéga sangele, trecundu la entusiasmulu celu incoardatu alu maghiarismulu unde -si afla nutritia ambitiunii celei peatöse. Mane se va produce pies'a „Garganui“, séu neorendintia barbatiloru, ér' joi „Strengariulu din Parisu“, comedia in 2 acte piesa placuta pe tea-trulu din Parisu, Vien'a si Berlinu; si „Femeile care plangu“, comedia intr'unu actu jucata pe teatrulu de Vaudeville din Parisu si Vien'a. Inca odata ve binevenimu, fratiloru, din chorulu Thaliei romane, imbraciosinduve cu stringere la peptulu conationalu! —

— Diu mai multe parti ale Ardélulu ci-timu despre daune forte mari ecscunute prin ecscundari si rampuri de nori precum si prin grandina. Anumitu la Chirileu si Turd'a, unde atatu grandin'a catu si ruperea noriloru au facutu mare daune, au inecatu stratele implendule de nesipu, asternendu si semenaturile la pamentu si rumpendu podurile, incatu ómenii desperéza de vreunu secerislu in anulu acésta.

— In comitatulu Pozeg'a orasiulu Alt-Gra-disca o ruptura de noru duse cu sene vreu 80 de oase, era altele remasera suptu apa. Nu se scie cate vietii de ómeni s'au periclitatu.

— „Bistr. Wochenblatt“ reportéza, cumca comesulu provisoriu alu nationei sasesci va con-chiama universitatea nationei totu pe besea punctelorlu regulative, cá se compune o lege nóua comunala se intielege, ca dupa chipulu si asemenarea punctelorlu regulative. —

UNGARIA. Dela dieta. Caus'a bisericeii serbe si romane. (Capetu.)

La § lu 3 se incinge érasu disput'a pentru cuvintele intre „marginile legii“, la care Aur. Maniu cerú modificatiune, ér' serbii nu voiescu provocarea la lege. Cu acésta ocaziune vor-bese Paulu Nyáiy o vorba, pe care am dorio intru tóte a o vede si fapta mai anteu chiaru din partea maghiariloru, apoi la toti ocilalti. Cuvintele lui suntu:

„Cu parere de reu trebuie se me exprima, ca santemu siliti a aperi libertatea in contra loru. Candu chiarule-amu denegá noi libertatea, ei aru avé detorintia de a rechiamá grantarea deplina a libertatii religioasre. Ei bine dom-loru! (adresanduse oatra serbi), ougetatu ati dvóstre prin ce se ascuréza libertatea? Prin lege. Si ce este legea? Legea este abusu, deca nu garantéza libertatea. Si dvóstre totusi, de cate ori vi se de-batu institutiunile religiose, ve provocati neincetatu la trecutu, la diplome, le ordinatiunile unoru individi, fiinduca unu prinioipe, care nu este constituitionalu, nu e de-oastu unu individuu, care nu da nici o garantia. Me dóre, ca trebuie se marturisescu acésta, pentruca intr'adeveru, nu este lucru placutu a te luptá cu aceia, cari se provóca la trecutu, si una invingere in contra loru nu ar' inasemá

nici decum triumfare, si eu credu, se nu ascultamu de ei, ei se le ascuramu libertatea in contra vointiei loru. Votézi, pentru primirea § lui, in intielesulu propunerii ministeriali.“

La propunerea lui Mileteii se numera pre-sentii si dintre 404 abia se afla 196. Asia ne-fundu maiortate absoluta se amana siedintia.

Siedintia din 8 Maiu. Dupa curente se votéza asupra § lui 3 Presidintele formulá in-trebarca intre sgomotu si confusiune; totu in sgomotu se primi si § lu dupa redactiunea co-misiunii centrale.

La § 4 comisiunea propune cá ouventulu „congresu“ din proiectulu ministeriale se se in-locuiesca cu expresiunile „sinóde bisericesci“ remanendu „congresu“ numai intre parentesa. Si cu tóte exceptiunile lui Stoiacekovits si Nico-vits se primesce si acésta dupa redactarea co-misiunii, remanendu ouventulu „congresu“.

§ 5 se primesce cu amendamentulu: „con-vocarea congresulu nationalu serbescu gr. or. o va midiloci metropolitulu si patriarhulu ser-bescu dela Carlovitiu“. Se primesce.

La § 6 comisiunea centrala schimbese tece-tulu in locu de „congresu nationalu romanu gr. or.“ inlocuinduse cuvintele: „sinodulu bise-ricescu alu romaniloru gr. or.“.

I. Pascariu isi arata surprinderea, de ce comisiunea centrala n'a primitu numirea „na-tionalu“ din proiectulu ministerialu si la ro-mani. Documentéza din diplomele lui Uladislau, Mathia si din legile Transilvaniei, ca romanii si pe atunci avea biseric'a nationala. — Se mira de ce comisiunea pentru serbi pune „congresu nationalu“ si pentru romani nu vé ouventulu „nationalu“. Berzenczey vré in locu de „congresu“ „sinodu“ si aduce inainte, ca vladicu din Bucuresci inca se numesce „vla-dic'a romaniloru si alu unguiloru“ (alu Ungro-Vlachiei) vrendu cu acésta a sumutia pe ungori, cá se intrebe, ca cu ce dreptu póta metropoli-tulu tiei romanesci titulu Ungro-Vlachiei.

Sig. Popu explica lui Berzenczey pentru ce. Mai vorbescu Ioarovicu, Babesiu, Nyáry, Maniu si b. Eötvös, pentru, dar' Székely Ger-gely ecotiulu in contra. Cu tóte aceste se primi propunerea dep. Pascariu.

Székely ad. disese, ca deca congresulu ro-manu gr. or. se va numi nationalu, atunci s'ar confundá religieuna romaniloru uniti si neuniti.

S. Borlea aviséza pe Székely Gergely se cetésca tece-stulu proiectulu, ca acolo sta „religieuna gr. or.“, ér' la romanii uniti se dice „gr. cat.“. Priu urmare ouventulu „nationalu“ nu póte face nici o confusiune. Deputatii ro-mani gr. cat. cari a' avé dreptu se'ci redice ou-ventulu la asia ceva, nu si-au arastatu nici unu scrupulu la acésta numire. Mirare cata ingri-gire avú d. Székely de referintiele confesionali nationali romani. —

La § 7 nu s'a facutu modificatiune, decatu ouventulu „anteu“ dupa propunerea lui Babesiu si a lui Eötvös s'a primitu.

La § 8 se punu vr'o 4 amendamente, unulu de Branovatzky, altulu de Manoilovita, alu 3-lea de Halász, ér' alu 4 a alu d. Maniu, care estu din urma suna asia:

„Totu felulu de pretensiuni, provenitorie din despartirea metropoliei romane, si anume cele cari se referescu la metropoli'a intréga, séu la episcopatele singuratece, numai in casu candu nu s'aru poté complaná prin unu compromis, incercatu de amendóne congresele prosime, — ér' celelalte, cari se referescu la comune biseri-cesci séu la individi singlarateci, se se valideze indata, scutite de timbru si competintie, naintea unui consiliu de siete membri, formatu numai spre scopulu acésta din sinulu tablei regesci. In contra decisiuniloru si sentintieloru tribuna-lulu acéstaia, delaturandu tóte celelalte remedie procesuala, apelatiunea se va face utamai la ta-bl'a septemvirala, si acolo se se decida afara de síru pre bas'a dreptatii si a ecuitatii.“

Branovatzky nu se invoiesce cu ouventulu „infintiare“ nici cu „tribunalulu de compromis“ ci pretinde 3 foruri cu 2 apelate.

Min. Eötvös motivéza lips'a unui arbitriu, fiinduca cestiunile aceste atatu de importante nu se potu deslegá dupa principale constitu-tionale pe calea administrativa, nici se invoiesce cu o procedura pré grabita, dar' nici cu una, care se amane caus'a cu anii, de acesa ministe-riulu a propusu judeciu delegatu. Halász -si apera propunerea s'a.

Aur. Maniu apera propunerea se intr'q ouventare mai lunga, la care ne vomu întórcé. Fr. Deák intr'o ouventare lungé dice,

ca natur'a separării metropoliilor se cheama intrevinare judecătorească, unde cestiunea nu se poate complană pe cale amicală. Pomenesc de cazuri scandalose intemperate și până acum în unele comune după despartirea metropoliilor și încă pe la biserică; și fiindcă comunele se țin de mai multe comitate, cându eaus'ă săr' statorî pre calea ordinară a legii, ar' trebui se se începă procesele în aceleasi timpuri la mai multe tribunale, ceea ce ar' face o confușiune mare atatu în privința procedurii cât și la darea sentințelor. Apoi intrăba, ca unde se va decide despre împărțirea proprietății fondului național? Unde despre împărțirea celor 27 monastiri parte în comitatul Szerém parte în alu Aradului. Den'ulu vede numai două cali pentru deslegarea cestiunii de separare. Compromisulu nu'lu recomandă, pentruca în compromisu nu' judeca decatu unu omu singuru, presiđintele; midiloculu legalu dara e numai delegațiunea. Mai. Sa se delege judeciu anunitu pe lungă contrasemnarea ministrului respectivu, și acest'ă va decide asupra intereselor statu parțiali cât și individuali. După finitulu oventareii cetașe și propunerea sa modificătoria, care e acést'ă:

„§ 8. Orice pretensiuni provenite din separarea ambelor metropolii, încatu nu s'ar puté complană prin coinvoire imprumutată, privéscă acele metropolii într'ęga, s'eu diocesele episcopali, comunele bisericesti s'eu chiaru și pre individi, — voru fi a se validă, scutite de timbru și competințe, prin una judecătoria delegată, pe lungă contrasemnarea ministrului respectivu, prin Maiestatea Sa. În procedere, delaturanduse orice alte remedii juridice, se va sustiené numai apelatiunea ordinară de două foruri.“ (Aprobare viua.)

Aloisiu Vladu primescă modificatiunea lui Deák; dorește numai se se diea, ca se se pertracteze extraordinariu. Loi Milletts tocma acést'ă nu' place, și metropoliei serb. ei va placé mai puțin.

Stoiașcoviciu vré se se dica „infintiare“ — ér' nu „separarea“ celor două metropolii (agomotu și contradicție; mai multi renunță la cuventu).

Babesiu vorbi îndelungatu în contra propunerii lui Deák și în fine la votare se primescă numai propunerea lui Deák cu amendamentul lui Vladu. Și se finească ședința.

Ședința din 9 Maiu. După unele ovente cere Varga că în loculu lui Gozdu, care nu mai e deputatu se se așega altulu în comisiunea de 10, care va reportă despre caus'ă procesului intentatu contra redactorului „Federațiunii“ și că romanu ar' dorî, că acelu membru se fi romanu, ca asia cere ecuitatea. Tiaza spriginească pe Varga. S'ă decisu alegerea pe luni. (Strigari: Végh.ó, Hodosiu) și se trece la ordinea dilei.

Nyáry propune amendamentul cunoscutu în caus'ă greciloru spriginindulu. Acést'ă inse cadî.

Somsich și socii facu altu amendamentu, care suna asia:

„Credințiosii greco-orientali, cari nu se țin de naționalitatea romană, nici de cea serbescă, remanu și pe viitoriu în tóte drepturile, cari le-au eșercitatu până acum în privința la dispunerea liberă despre afacerile loru bisericesti și școlare, la întrebuintiarea liberă a limbei în biserică la administrarea averii bisericesti și a fundatiunilor.“

Stoiașcovits, Vadnay și Eötvös spriginescu acéstă propunere, numai Stoiașcovits numî intemplantarea cu grecii din Brasiovu „fortia“ din partea ierarhiei romane facia cu grecii.

Babesiu propune altu amendamentu:

„Credințiosii greci, respective neserbi și neromani și ambelor metropolii și de acum înainte voru fi sustienuti în tóte drepturile ce li competiescu — după canónele bisericii orientale — asupra afaciloru bisericesti, școlare și limbei ritului.“

Babesiu și motivă modificatiunea dicandú: „Asiu dorî că se se asecure dreptulu fiacaruia prin legelatiune; de și grecii, coreligionarii nostri au venit numai cu ințetulu în țér'ă noastră, și eșistu într'unu numeru fôrte neînsemnatu în patri'ă acést'ă. Nu sum contra de a li se dá și lotu garantă, ca-ci numai despre garantă poté fi vorb'ă, éra nu despre drepturi, de órace acestea li le-au datu biseric'ă (aprobari).

Inse deca onorat'ă casa doreșcă a formulă unu articlu pentru coreligionarii nostri greci, atunci eu asiu dorî că acél'ă se se estinda și

asupra aceloru romani, s'eu dóra serbi, cari se afla sub metropol'ă romană, și respective cea serbă; astfelu interpretezu eu modificatiunea mea, carea numai în compunerea ei stilistică difereșcă de ceea a dlui ministru Eötvös. Mi eu libertate a face atenta ou. casa, ca de și despartirea romaniloru de catra serbi e dejă realitate, toturi se afla mii de romani sub metropol'ă serbă și vice versa, de órace despartirea perfectă nu e ou potință, mai alesu în privința minorității. Nu asiu dorî că se se garanteze drepturile cuiva prin atari cuvinte, din cari s'ar poté deduce ca și abuzurile s'unt asecurate. În fine dice, ca deca congresulu nu s'ar mestecă în despartirea greciloru de catra serbi și romani, atunci ei au totu dreptulu a se iatórce catra delegatiune și regimu, și apoi acest'ă are dreptu a dispune, ce acum în casulu subversante nu se poté încă.“

Ioanovicu apostroféza pe Stoiașcoviciu pentru espresiunea „fortia“, pentruca caus'ă acést'ă e încă sub cercetare, și sentința judecătorească încă nu s'ă publicatu, ma nici fortia paratu nu e constatată.

Carolu Szász atacandú amendamentul lui Babesiu dice, ca elu ar' avé o intențiune rea.

Borlea într'o cuventare mai lungă spriginescu propunerea lui Babesiu dascalindú pe Szász și dovedindú'i, ca nu e numeru neînsemnatu alu romaniloru, cari și după deciderea proceselor între aceste două metropolii ar' mai remané supu metropol'ă serbă, ci numerulu e aprópe la 20.000 romani, cari ar' remané în multe locuri fara școle, fara preoti, fara investitori sub timpulu, până cându s'ar decide caus'ă de natura privată, ér' priminduse amendamentul lui Babesiu ar' fi și pentru ei decisu cum cere dreptatea.

În fine punenduse la votu se primescă amendamentul lui Somsich și dorere, ca cadî alu lui Babesiu

— În ședința din 11 se loă proiectulu de lege pentru calea ferată din Ungari'ă de diosu, care se și primescă de basă la desbaterea specială.

Proiectulu de lege în caus'ă metropoliilor gr. or. încă se primescă în a 3-a cetire.

În ședința din 12 Maiu între alte prezentă Vadnay o petitiune a orasiului Mikolcz pentru desființarea contribuției venitulului de casa și Csiky pentru desființarea dicimei viniloru. La comisiunea de 10 s'ă alesu d. Georgiu Ivacicoviciu. La ordinea dilei se ié proiectulu drumului de feră dela Esseg-Szierek, Carnopole până la Fiume și se primi cum 'lu redotă comisiunea centrală precum și documentulu de concesione. —

— După unu telegramu în 16 Maiu s'ă desbatutu și în cas'ă de susu — tabul'ă magnatiloru — proiectulu legii bisericesti gr. or. Esc. Sa arhiepiscopulu și metropolitulu br. de Siaguna votă pentru primirea proiectului, ér' metropolitulu serbescu din Carlovitu Maachie-revius a votatu în contra. —

AUSTRIA INFER. Vien'ă 15 Maiu. Maiestatea Sa imperatulu și regele resosî din Pest'ă și se crede ca va calatori în 18 la Prag'ă.

— Lungă muntele Rip satulu Krabschitz se a ținutu o adunare de vr'o 20 de mii boemi ou scopu, că se dechiareze, ca totu poporul se afla silitu a protesta în contra contribuției după avere. Boemii s'unt fôrte nemultumiti din caus'ă, ca și umbr'ă de autonomie avuta mai înainte li s'au nimicitu și se afla manifestari dela mai multe corporatiuni cu dechiarari, ca nu voru purta greutățile impuse de unu parlamentu strainu. Ér' comisiunea dietei permanentă a desaprobatu aceste manifestari. —

— În 14 se primi și în cas'ă de susu legea interconfesiunala și cu acéstă religiunea de statu vine se înceteze a mai fi cu prerogative, ér' egalitatea confesională se face corpă, deca se voru sancțiuná aceste legi cu legea despre casatori'ă civile și de instructiune. —

ROMANIA.

In șed. din 26 Aprile.

(Urmare.)

D. ministru de interne. D. Carpu dice: dta — acést'ă imi aduce aminte unu lucru. Eșiamu într'o di dela P. Balsiu împreună cu d. Sturza, atunci prefectu la Iasi, și discutam cu dlui asupra cestiunii care éra atunci ardietőre,

și dsa mi a disu ca vomu fi biruiti, fiindcă evreii s'unt tari și mari, s'unt bogati; negresitu ca n'au diu acést'ă pentru dlui, fiindcă chiaru de ar' fi mersu cu spiritulu până acolo, ar' fi avutu ipoorisi'ă de a nu o spune. Dar' dlui scieá ca s'unt ómeni cari sciu se specule cestiunea în interesulu loru particularu.

Ce am facutu noi, dloru? Am sustienutu totodéun'ă ca toleranța a fostu și trebuie se fia unulu din principiile cele mari ale natiunii romane, ca astadi nu numai ca e o virtute, dar' e o necesitate acestu principiu. Netoleranța nu ar' mai fi tolerată de niminea, lumea într'ęga s'aru redicá contra ei. Noi am sustienutu totodéun'ă ca ar' trebui se inlaturam cu totulu cestiunea religiósă, și deca alta dată asiu fi avutu norocirea se convingu pe tóta lumea, ca trebuie deosebitu cestiunea religiósă de cea socială, nu érá se fimu astadi ací, cestiunea nu érá se ajunga o arma de splotare. Acum érá se fia cu totulu pe diosu, on. dnu Carpu și toti acei care s'unt obicinuti se incalice, pe asemenea cai, că se face se triumfe partit'ă loru.

Au ispravitu cu cestiunea proprietății éta ca le-a esitu înainte altu armasariu pe care incalecati strabatu tóta Europ'ă. Dar' se scie dloru unu lucru, Romani'ă are unu Dumnedieu, care o proteje și care îi va descălea și după acestu armasariu, cum i a descălecatu și după altii (aplause).

Deca, dloru, se despartieá cestiunea religiósă de cea economică, puru economică, puru de ordine publică, puru socială, atunci Europ'ă nu mai avea nici unu cuventu de a protestá. Ar' fi trebuitu se taca, ca ci astadi ori ce natiune, în faci'ă unei suferințe economice, nu consulta parerile altei natiuni, ci se ocupa numai de interesele sale natiunale; prin urmare deca ar' fi fostu se ne ocupam numai de cestiunea economică, Europ'ă n'ar fi avutu se ne dica nimica.

Deca se da dreptulu de împămentenirea la cativa israeliti numai, la aceia cari nascuti și crescuti în Romani'ă s'unt legati de acestu pamentu din tata în fiu, la aceia cari au urmatu cureurile în școlele romanesce, s'eu cari au diplom'ă de facultate, lucrurile nu vereau acolo unde s'unt. Dar' éta care a fostu rationamentulu ce s'au opue. S'au disu, de vomu pune în constituțiune egalitatea tuturoru cultelor și pe urma vomu dice, ca nu pota dobandi împămentenirea, decatu acei israeliti nascuti din tata în fiu în Romani'ă cari au absolvitu unu liceu, s'eu care au unu titlu de facultate, — negresitu acést'ă ne ar' indestulá.

Dar' poté se via mane unu guvern, care se n'aba aceste sentimente natiunale și poté se intinda acestu dreptu la tóta plebea; și ací celu puțin pota se întrebuintiezu cuventulu de plebe fara se cadu în pecatulu în care a cadutu d. Carpu, care a tractatu cu despretiu tóta partea aceea a natiunii, care n'ă avutu norocirea se fia bogatu cá d. Carpu, fiindcă a fostu ținuita la munca (aplause), ou tóte astea dlui ar' fi trebuitu se o tracteze mai cu cuvința, ca-ci în numele ei vine de vorbesce aici.

Eu vorbescu de plebea ce a navalitu în Romani'ă, care n'ă gasitu miditóce în Europ'ă se și face speculatiunile, și a venit la noi unde a gasitu campu deschis. Eu respundu acelor'ă cari au avutu acéstă téma: Dar'; de veti avea unu guvern reu, unu guvern tradatoriu, legile facute de dv. voru remané tóte charthia alba, ca ci ele se voru aruncá în focu, și acei cari voru voi se redice vocea și se protesteze, voru fi aruncati în puscariu. Ce téma au avutu acesti domni? Ca romanii voru suferi unu guvern care se face o tradare natiunala atatu de formidabile? Eu nu am avutu acéstă téma și de aceea am diu, ca temerile dloru nu s'unt fondate. Ati staruitu în ele și astfelu pentru temeri nefundate ati, facutu se ajungemu în condițiunile în cari s'unt astadi. A separá cestiunea religiósă de cea economică este, repetu, și acum cá si la constituanta, singurul midilocu de a curmá reulu; este singurul midilocu de a pune capetu acusariloru, și de a nu mai vedea pe d. Carpu venindú se tracteze aici pe o parte din adunare de tauri, pe alt'ă de frațiune selbatice și se califice natiunea într'ęga într'unu modu nedemnu. Fiindcă dloru la finele fiacarei frase, dar' cându a disu ca am datu ilegale circular'ă aceea, care ecte basată pe lege. . . .

D. Carpu. Nici de cum na este basată pe lege.

D. Hurmuzachi. Ba dá!

D. ministru de interne. D. Carpu me face se'mi mai aduoc aminte una ce, pe care eramu otaritu se'lu facu, dar' pe care nu'lu voiu mai tacé. Déca dea se pune in faci'a n'otra cá calauza catra acelu punctu inaltu, de care ne-a vorbitu, se'mi permita se'i spunu pentru ce tiér'a n'otra a fostu navalita de israeliti. Tiér'a a fostu navalita de israliti, ca-ci acei cari nu erau tientiti de pamentu, cari erau proprietari si beitari bogati, nu s'au multumitu cu ceea ce avean, si au voitu se'si mai maréscu veniturile proprietatiloru lor; si de unde luasera de pe unu pogonu pentru agricultura 10 séu 20 de lei, l'au impartitu in 5 si 6 parti, l'au datu cu embaticu la ovrei se faca carciumi pe densulu, si astfelu a luat de pogonu cate 100 si 200 galbeni. Éta cum interesele egoiste au adusu plag'a navalirei evreiloru in tiéra, éta cum ei s'au lipitu acum de pamentu statu de tare, in catu nu vomu puté nici odata se'i deslipimu de aeolo.

Amu disu, ca d. Carpu a spusu, ca natiunea si-a facutu reservele sale, ca natiunea nu impartasesce erorile si sentimentele de barbaria ale acelor'a cari au pusu cestiunea acést'a mai anteu pe teremulu economicu, sociale, si lasandu fractiunea din acésta on. camera pe care dlui a calificat'o de tauri, m'a luat pe mine cá unulu ce am voitu se speculezu acésta cestiune cá se'mi facu partiseni. Apoi dea comite o mica inconsecintia. Déca eu dandu o circulara in care citezu articole din regulamente, ordonantie, legile facute de predecesorii nostri, déca nu de parintii dlui Carpu, fiinduca nu am onórea de a i cunoáce ilustr'a genealogia, dar' celu pucinu de parintii acelor'a alaturi, cu care isi face onóre de a loptá, déca, dicu eu, n'am lucrato conformu legiloru tieriei, si-am revoltata-o contra mea, cum acuma prin dóne, trei circulari am pututu se schimbu parerea ei? Déca tóta tiér'a nu simtiá nimicu, nu voieá nimicu, cum am pututu eu cá printr'o circulara, dóne, se facu pe natiune se tramita de aici deputati dupa placulu. . . .

D. Carpu. Na natiunea 'ti a tramisu aci deputati, ci prefectii dtale!

D. ministru de interne. Dloru reprezentanti ai natiunei, auditi! dvóstra nu sunteti reprezentantii natiunei, sunteti tramisi aici de prefectii mei! (Protestari energice. Scomotu in tribun'a dameloru, din partea a dóne dómne.) Se suspende siedinti'a.

La redeschidere d. ministru urméza.

D. ministru de interne. On. d. Carpu care a calificatu interpelarea dlui cá unu ecta de acuzare, ér' nu cá o cestiune ministeriala adusu cá piesa justificatóre de culpabilitatea mea, o circulara pentru arendasi si crasmari, si unu ordinu alu unui ajutoriu de suprefectura.

Circulara aceea am datu-o dupa întrebarea care mi s'a facutu antei'a data de d. prefectu de Prahov'a, care érá d. T. Vacarescu mi se pare, si in urma s'a repetatu de mai multi prefecti. Inainte de a dá acésta circulara am chiamatu pe siefi de servitiu de ministeriulu de interne, si i amu întrebatu, cari suntu legiurile si despozitiunile regulamentarie in privin'ia acestei materii, si d. Ganescu si d. Herisiescu cari nu suntu complicitii mei, ci siefi de servitiu de cate 10, 15 ani, cari au servitu sub tóte guvernele cá nisce bunu amplotiati, au venit si'mi au pusu inainte tóte actele incependu dela predecesorii mei pana la 1806, in cari erau Ghici, Cretulescu pana la Ipeilante, déca nu si mai inainte. 'Ce ati fi facutu dvóstra si întrebo si pe d. Carpu, ce ar' fi facutu in loculu meu, nu cá acuzatoru la tribuna, ci cá ministru de interne, care este datoriu se ecescute legile, regulamentele si otaririle luate de predecesorii sei, afara de acele cari ar' fi contrarie unei legi din urma?

D. ministru de interne. On. d. Carpu raspunde, ca ar' fi studiatu legile. Dloru, legile se studiéza pe bancele universitatiloru; candu este inse cineva ministru de interne, ié legile positive oari reguléza acea materia si da conformu cu densele ordini. Si suntu incredintiati, ca déca asiú fi urmatu in altfelu, on. d. Carpu ar' fi venit cu o acuzatiune de o natura cu totul alt'a. M'ar fi întrebatu cum am pututu se derogu la tóte legiurile, la tóte regulamentele ei dispositiunile ministriloru luate de predecesorii mei; cum am pututu se rupu proce-

dur'a, si se creezu eu alte principii, se facu alta aplicare? Dloru, eu asiú am ordiutu ca nu potu desfiintiá nici o lege, si ca numai corpurile legitimétre o potu. On. d. Carpu care are iniciativ'a legislativa, n'are decatu se vie se faca asemenea propuneri.

De si acésta circulara nu este aceea care au facutu sgomotu in Europ'a, întrebu inse cu ce intentiuni patriotice si nationale s'au dusu dloru si au resfoitu, prin amicii damialoru, dosarele din prefecture, au luat neace fapte isolate si le-au anuciatu cá acte de persecutiune, nu in tiéra, ci in Europ'a? (aplause.)

A dóne circulara a fostu asupra vagabundiloru. Si in acésta privintia, n'am facutu decatu se me conformu regulamentelor si dispositiuniloru predecesoriloru mei basate pe unu dreptu, care este recunoscutu de tóte societatile européne cele mai civilizate. In Franci'a nu póte se între si se se asiedie nici unu omu intr'o comuna pana candu nu probéza, ca are midilóce de ecistintia; in Franci'a cá si in Angli'a, vagabundulu se tramite la comun'a sa, fia afara, fia in intru, fiinduca fiacare comuna este datóre se'si hranéscu vagabundii sei, ér' nu se'i lase pe spinarea altor'a.

In aplicarea acestora mesuri inse s'au gasitu unii cari au fostu pré ardinti, pré infocati, esagerati; purtarea loru este negresitu blamabila, dar' nu póte fi patata; puteti se'i puneti in puscarie chiaru si pe ei si pe mine cá ministrulu, supta a caruia administratiune a pututu a se face unu ecesu, dar' si in puscarie vomu fi cu fruntea senina, vomu fi osanditi ér' nu patati, demonorati (aplause). Póte on. d. Carpu se dica totu asemene si pentru aceia cari au profitatu de unu ecesu óre care, care provenea dintr'unu sentimentu esageratu nationale, póte se'i puia alaturea cu aceia cari au luat ocea greziala, si s'au servitu cu dens'a cá se revolte Europ'a intréga in contra natiunei n'ostre, ca-ci nu e vorb'a numai de guvernulu, pe care totusi orice cetatianu bunu trebuie se'lu sprijine in faci'a strainolui. Faceti celu pucinu ce facu francesii, englesii, cari ataca unu guvernulu, ilu dau in judecata, ilu tramitu chiaru la gilotina, dar' candu este vorb'a facia cu strainulu ilu apara cu totii (aplause prelungite).

Ei, domniloru, ceea ce dicu pentru fiacare cetatianu romanu trebuie se se aplice si mai multu agintelui directu la Parisu. On. d. Carpu vine se'si facu onóre din purtarea sa candu érá la Paris. Guvernulu n'a voitu se faca scandalu, de aceea n'a voitu nici se califice faptele din tóta acésta períoda nenorocita pentru Romani'a! (aplause).

Déca unu aginte, mai virtosu candu este in strainatate, gasesce ca guvernulu seu, alu caruia este representante nu merge dupa principiile cele sanetóse, trebuie indatu dlui dupa ce a atrasu atentiunea, cum dice, a guvernului, asupra reului, si a vedintu ca guvernulu insistá, trebuie, dicu, se'si dè dewisiunea, se se întórca in tiéra, se lucreze cá se derame aeolu guvernulu, ér' nu se stè acolo, se se serve de autoritatea ce i o dá positiunea sa ofioiale in contra guvernului seu si se lovéscu chiaru natiunea intréga. Eu, dloru, nu voiu calificá acea purtare, lasu cá altii s'o califice (aplause).

D. Hurmuzachi. Este tradare.

Mai multe voci dá, dá. (Va uruá.)

In siedinti'a senatului din 4 Maiu ministrulu de interne Brateanu fú rogatu prin concludu se puna pe més'a senatului corespondintiele guvernului cu agintii poteriloru straine relativa la midilócele dlui catra administratiunea tieriei. Siedinti'a a fostu cam scomotósa, fiindu ca ministrulu s'a chiamatu la ordine, dupa ce a disu, ca cei 200 vagabundi jidani si altii 500 romani era din statele vecine si fura dati preste granitia de min. Ioáne Ghica, imputenduise, ca ar' insulta ministeriale t'recute. Ciocoismulu nu va odihni, pana candu nu va esi elu dispaitoriu preste tóte, cum n'a odihnitu nici la noi, nici in Germani'a si nu odihnesce necaiurea, pana candu vinde totu pentru plapoma.

Se scrie, ca s'a facutu modificare in ministeriu. Min. Brateanu a ramasu la finantie. —

Cronica esterna.

FRANCIA. Parisu. Cu tóte ca cuventarea imp. Napoleonu in Orleans cuprinse asigurari de pace in cuvintele: Ca elu a venit la Orleans anumitu spre a animápe francoi, cumoa progresulu in midiloculu unei paci generale europene se póte desvoltá cu incredintiare, totusi nimene nu crede in pace, candu cetesce despre grandiósele pregatiri de resbelu. Tóta infanteri'a Franciei e provediuta cu puscii Chasepots. Cantitatea patróneloru e supernumeraria. Probele pusciloru dau 15 impuscaturi la minuta si batu in departare pana la 1000 pasi. Din gard'a mobila suntu si gata 20 0.000 fetiori uniformati; in departementele de catra resar se afla mobiliu pe pitióre provediuti totu cu puscii reparate pe strun'a n'oua si 4000 ofiiri pensionari s'au insinuat a primi instruirea in gard'a mobila. Din strainatate s'a facutu acuisitiune de 115.000 cai pentru armata. Forta-reti'a Lille e spicuita cu 900 tunuri cu implutura de indereptu. La Metz s'au inaintatu fortificatiunile. Déca se predica cu atat'a emfaza pacea óre ce voru a dice aceste inarmari? — Póte ca armarile presente suntu indreptate tóte in contra republicanismului. Apropos, dupa cum scrie „Gazette de France“ in arondisemintulu francoesu Libourne a si inceputu se cantá marsiles'a proclamanduse republi'a, inse gendarmari'a iute o nadusi incependu la arestari. —

Novissimu. Zar'a Garnisónele Dalmatiei — cum se afirma aici, — se voru intari. La fortulu Knin e se se redice una tabera (lageru) de trupe. Amenintiarea catu mai curandu a erumperei revolutiunii in provinciile turcesci, se fia motivulu imbolditoriu la acesti pasi austriaci. —

Indreptariu pentru luorile pregatitorie la introducerea **cartiloru funduarie** in Transilvani'a de Iosifu Popu asessore si jude singulariu in comitatulu Clusiuului, a esitu la lumina in Clusiu 1868 (pretiulu 40 cr. v. a). Acésta brosiurica desfasura momentuositatea cartiloru funduarie, dandu cele mai secure si mai practice indrumari, pentruca se'si póta fiacine asecurá proprietatea, cá nu mane poimane se puna altii man'a pe ca nefiindu asecurata in cartile funduari, fia si celu mai micu petecu de locu Nici o comun'a romanéscu, nici unu individuu nu se póte lipsi de indreptariu acesta fara a fi espusi periculului de a remané fara asecurarea proprietatii. —

Avisu.

Subscribulu facu prin acést'a cunoscutu onoratului publicu, ca depositulu principalu alu fabricei mele privilegiate de sticla „Margarethen“ dela Crasn'a am predat'o dloru Malcher et Wächter, la cari de adi incobu se afla cu sie'sin'a in provisiune de vendiare de cualitatea cea mai buna vase si table de sticla cu pretiulu de fabrica, adica vase de sticla cu 1 fl. 25 cr. si table de sticla cu 1 fl. 40 cr.

B. conte Mikes.

Cu referintia la avisulu acest'a subscrisii ne luamu libertatea a face pe onoratulu publicu atentu la aceea, ca putemu ingrigi cu pretiurile cele mai estine de vitrificatiuni séu provederea ferestriloru cu sticle, precum si de prepararea de rame pentru chipuri de orce specia, si totudeodata recomandamu depositulu nostru asortatu catu se póte de bine compusu directu de isvórele cele mai renumite de marfa fina de sticla pilita si tescuita, porcelanu, galanterii, jocarii de copii si parfumerii de Nürnberg'a. Cu totu respectulu devotati

Malcher et Wächter,
3—3 tergulu graului, cas'a lui Dr. Béldi.

Cursurile la bursa in 19. Maiu 1868 sta asiá:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 56 cr. v.
Augsburg	—	—	114 „ 65 „
London	—	—	116 „ 60 „
Imprumutulu nationalu	—	—	55 „ 75 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	56 „ 70 „
Actiile bancului	—	—	698 „ — „
„ creditului	—	—	182 „ — „